

XEOGRAFÍA

Directrices xerais

No documento que se presenta a continuación quedan reflectidas as directrices e orientacións asumidas polo Grupo de Traballo de Xeografía para o **CURSO ACADÉMICO 2025-2026**

A estrutura da Proba de Acceso á Universidade (PAU) mantense no esencial respecto do curso precedente (2004-2025) acomodándose ao marco legislativo emanado da Lei Orgánica 3/2020, do 29 de decembro, que introduce tanto no preámbulo coma no seu articulado un novo paradigma na avaliación do alumnado, centrándose nunha avaliación por competencias do mesmo. Esta idea non é nova, pois xa aparecía na LOE (Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación), onde se expoñía a construción de contornas de aprendizaxe abertas, a promoción da cidadanía activa, a igualdade de oportunidades e a cohesión social, así como a adquisición de coñecementos e as competencias que permitisen desenvolver os valores da cidadanía democrática, a vida en común, o desexo de seguir aprendendo e a capacidade de aprender por si mesmos, pero é agora cando cobra un protagonismo absoluto na LOMLOE.

A Xeografía non é allea á avaliación por competencias. É certo que tradicionalmente os coñecementos teóricos tiveron significación na proba de acceso á universidade desta materia, pero non é menos certo que sempre se caracterizou por unha notable presenza de contidos prácticos coa intención de valorar no alumnado unha maior capacidade de análise e síntese para unha mellor comprensión das relacións da sociedade co territorio, aspectos que entroncan directamente co espírito da nova lei.

1. Marco legislativo

Lei orgánica 3/2020, de 29 de decembro, pola que se modifica a Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

Real Decreto 534/2024, de 11 de xuño, polo que se regulan os requisitos de acceso ás ensinanzas universitarias oficiais de Grao, as características básicas da proba de acceso e a normativa básica dos procedementos de admisión.

Real Decreto 243/2022 , de 5 de abril, polo que se establecen a ordenación e as ensinanzas mínimas de bacharelato.

Decreto 118/2023, do 27 de xullo, polo que se modifica o Decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

2. Desenvolvemento do currículo

Decreto 118/2023, do 27 de xullo, polo que se modifica o Decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

2.1. Desenvolvemento dos bloques de contidos para o exame

A continuación mostramos os bloques de contidos tal e como figuran no currículo. A eles asociamos nun esquema/resumo os posibles exercicios prácticos e o vocabulario asociados a cada contido específico, con algunhas modificacións respecto ao curso pasado froito da reflexión común do grupo de traballo e profesorado ao longo do curso para perfilar de xeito máis acaído a materia obxecto de exame.

A estrutura da PAU de Xeografía será a seguinte: proba de catro preguntas, na que unha delas, a primeira, será de tipo competencial, outras dúas serán exercicios prácticos de interpretación e comentario de gráficos, imaxes e/ou mapas nos que se aplicarán os coñecementos correspondentes do currículo, e unha última pregunta de vocabulario. As catro preguntas serán de resposta obrigatoria, se ben na 2, 3 e 4 haberá optatividade interna. Deste xeito, a proba distribuirase do seguinte xeito:

-1ª pregunta de tipo competencial: **circunscribírase ao bloque 2 de contidos**. Nela proporase unha situación contextualizada nunha contorna xeográfica, a partir da cal terá que comparar, deducir ou relacionar, demostrando creatividade, capacidade crítica, reflexión e madurez na interpretación e resolución da cuestión exposta. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos.

-2ª pregunta de tipo práctico dos bloques 3 ou 4. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos. Constará de dúas cuestións das que o alumnado deberá responder a unha delas.

-3ª pregunta de tipo práctico dos bloques 3 ou 4. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos. Constará de dúas cuestións das que o alumnado deberá responder a unha delas.

-4ª pregunta. Vocabulario. Propóranse 10 termos xeográficos para definir pertencentes aos bloques 1, 2, 3 e 4. Deles o alumnado deberá escoller 5 dos mesmos para elaborar a súa resposta, na que se valorará a brevidade (recoméndase non superar as cinco liñas), a concreción e precisión (que corresponda ao concepto), así como a contextualización cun exemplo. Suporá unha puntuación de 2,5 puntos (0,5 puntos por termo).

En todas as preguntas valorarase a coherencia, cohesión, corrección gramatical, léxica e ortográfica dos textos producidos, así como a súa presentación. Estes aspectos suporán un 10 % da cualificación de cada unha das cuestións expostas.

Na web da CIUG está dispoñible un modelo de exame, e a súa correspondente rúbrica de avaliación, de acordo con estas premisas.

Bloque 1. España, Europa e a globalización

Contidos:

1.1 España: **localización e situación xeográfica no mundo** a través de mapas de relevo, bioclimáticos e políticos. Posición relativa de España no mundo en **diferentes indicadores socioeconómicos**. A situación periférica de Galicia. Xeoposicionamento e dispositivos móbiles.

1.2 **España no mundo. España ante a globalización**: ameazas e oportunidades. **Contexto xeopolítico mundial** e participación en organismos internacionais. Cooperación internacional e misións no exterior. Diagnóstico dos compromisos cos obxectivos de desenvolvemento sustentable. Galicia no contexto mundial.

1.3 **España en Europa: localización de países e aspectos naturais**. A Unión Europea na actualidade: a súa influencia en situacións cotiás. **Análise de desequilibrios territoriais e políticas de cohesión a través do uso de mapas e de indicadores socioeconómicos**. A posición de Galicia no contexto europeo.

1.4 **Organización administrativa de España**. O estudo **dos desequilibrios territoriais nacionais e autonómicos**. Utilidade do Atlas Nacional de España e dos indicadores socioeconómicos oficiais. Xestión e ordenación do territorio: o debate sobre as políticas de cohesión e

desenvolvemento rexional. Ordenación territorial en Galicia. Situación actual e proxeccións do Estado do benestar.

Bloque 2: A sustentabilidade do medio físico de España.

Contidos:

2.1 Factores físicos e diversidade de paisaxes e ecosistemas. Análise dos condicionantes xeomorfolóxicos, bioclimáticos, edáficos, hídricos e relativos ás actividades humanas e prevención dos riscos asociados para as persoas.

2.2 Diversidade climática de Galicia e España. Análises comparativas de distribución e representación de climas. **Emerxencia climática:** cambios nos padróns termopluviométricos; causas, consecuencias e medidas de mitigación e adaptación. **Estratexias de interpretación do tempo e alertas meteorolóxicas;** webs e aplicacións móbiles.

2.3 Biodiversidade, solos e rede hídrica. Características por rexións naturais. Impacto das actividades humanas e efectos sobre estas: **perda de biodiversidade, de solos e xestión da auga. Interpretación de imaxes, cartografía e datos.** Riscos xerados polas persoas.

2.4 Políticas ambientais en Galicia, en España e na Unión Europea: uso de ferramentas de diagnóstico. **A rede de espazos naturais protexidos** e a Rede Natura 2000. O debate sobre os cambios do modelo de desenvolvemento: o principio de sustentabilidade.

Bloque 3. España: a ordenación do territorio no enfoque ecosocial.

Contidos:

3.1 A poboación española: análise da súa estrutura e desequilibrios. Interpretación causal de datos, gráficos e mapas: tendencias pasadas, presentes e proxeccións. **Vantaxes e inconvenientes dos movementos migratorios;** o respecto pola diversidade étnica cultural. O reto demográfico: **envellecemento e despoboamento rural.**

3.2 Os espazos urbanos en España: as grandes concentracións urbanas nun contexto europeo e mundial. Funcións da cidade e relacións de interdependencia co territorio. **Estrutura urbana a través dos planos:** repercusións sobre as formas de vida e os impactos ambientais. A especificidade de Galicia: o papel das vilas. **Modelos de cidades sustentables.** O uso do espazo público. A mobilidade segura, saudable e sustentable.

Bloque 4. España: a ordenación do territorio no enfoque económico

Contidos:

4.1 Sector primario. Os espazos rurais. Identificación das paisaxes agrarias. Transformacións das actividades agropecuarias: **prácticas sustentables e insustentables.** O valor socioambiental e económico dos produtos agroalimentarios e forestais de proximidade: indagación de pegadas ecolóxicas e da estrutura sociolaboral. O exemplo galego. **Influencia da actual política agraria común** no desenvolvemento rural e na sustentabilidade. **Estudo de casos:** etiquetaxes diferenciadas, ecolóxico etc.

4.2 Os recursos mariños e a transformación do litoral: pesca, acuicultura e outros aproveitamentos. **Sustentabilidade e política pesqueira común.** O caso galego. Estudo de casos: marisqueo, pesca de baixura e altura, acuicultura, sobreexplotación de caladoiros etc.

4.3 Sector secundario. Os espazos industriais. Transformacións nas actividades industriais e as paisaxes: materias primas e fontes de enerxía. Avaliación de pegadas ecolóxicas; **dependencia e transición enerxéticas**; estrutura do tecido industrial, sociolaboral e de emprego indirecto. **Impacto da deslocalización** sobre sectores da industria española. Estudo de casos: construción, automobilístico, agroalimentario etc. e **factores de localización**. Espazos industriais e tendencias en Galicia. O debate sobre a influencia das políticas da Unión Europea e a globalización.

4.4 Sector terciario. Os espazos terciarizados. O modelo de **economía circular** e os servizos: relacións entre produción, distribución e venda. Análise crítica de pegadas ecolóxicas, estrutura sociolaboral, responsabilidade social corporativa e dos consumidores. **Estudo de casos: competitividade e desequilibrios en transporte, comercio, turismo, servizos esenciais** etc. e factores de localización. Modelos insustentables de servizos e alternativas. Modelos de ocupación dominante en Galicia.

4.5 A economía dixital: impacto da «economía colaborativa» e novos modelos de negocio no contexto global e da Unión Europea.

2.2. Esquema/resumo cos posibles prácticos e o vocabulario asociado a cada contido.

XEOGRAFÍA. PROBA DE ACCESO Á UNIVERSIDADE (PAU)			
Bloque 1	Contido	Posibles exercizos prácticos	Vocabulario
España, Europa e a globalización	1.1.España: localización e situación xeográfica no mundo 1.2. España no mundo. España ante a globalización: ameazas e oportunidades. 1.3. España en Europa. 1.4. Organización administrativa de España. O estudo dos desequilibrios territoriais nacionais e autonómicos.		1. Ortofoto 2. Proxección cartográfica 3. Sistema de información xeográfica (SIX) 4. Fondos estruturais 5. Movements antiglobalización 6. ODS (Obxectivos de desenvolvemento sostible) 7. Parroquia 8. Municipio 9. Provincia

			10. Comunidade autónoma 11. Espazo Schengen 12. BRIC'S 13. G20 14. Brexit 15. Banana azul
Bloque 2	Contidos	Exemplos de posibles exercizos prácticos	Vocabulario
A sustentabilidade do medio físico de España	2.1. Factores físicos e diversidade de paisaxes e ecosistemas. 2.2. Diversidade climática de Galicia e España. 2.3. Biodiversidade, solos e rede hídrica. 2.4. Políticas ambientais en Galicia, en España e na Unión Europea.	● Mapa da diversidade litolóxica. Debuxos e gráficos sobre o modelado: granítico, cárstico, arxiloso e volcánico. ● Comentario de imaxes de paisaxes naturais: atlántica, mediterránea, de montaña e das Canarias. Cliseries de Teide e Perineos. ● Interpretación do mapa do tempo, en especial se fai referencia a DANAs, adveccións do Oeste e Suroeste, anticiclón de verán. Novas de fenómenos meteorolóxicos adversos. Análise de climogramas que resalten contrastes en relación con mapas e gráficos de distribución de climas, temperaturas, precipitacións. ● Fotografías de satélite para identificar situacións de inversión térmica ou convección	16. Paisaxe 17. Mapa topográfico 18. Aluvión 19. Meseta 20. Tectónica de placas 21. Ría 22. Zócolo 23. Cordilleiras de pregamento 24. Cuncas sedimentarias 25. Glaciar 26. Aridez 27. Barlovento 28. Inversión térmica 29. Isóbara 30. Isohietas 31. DANA / DINA / Gota fría 32. Emerxencia climática 33. Warming stripes 34. AMOC

		treboenta (ex.). Comparativas de ortofotos de Copernicus sobre impactos das secas na paisaxe (ex.). ● Mapas e gráficos sobre recursos e problemática hídrica en España.	35. Vexetación clímax 36. Cunca fluvial 37. Estiaxe 38. Marisma 39. Acuífero 40. Instalación desalgadora 41. Espazos naturais protexidos
Bloque 3	Contidos	Exemplos de posibles exercizos prácticos	Vocabulario
España: a ordenación do territorio no enfoque ecoso- cial	3.1.A poboación española: análise da súa estrutura e desequilibrios 3.2.Os espazos urbanos en España: as grandes concentracións urbanas nun contexto europeo e mundial	● Uso de mapas, gráficos, textos sobre o avellentamento, a densidade de poboación, saldo vexetativo, e movemento natural da poboación ● Problemáticas migratoria e da España baleirada. ● Planos urbanos e/ou fotografías e fotografías aéreas, coa intención de identificar cascos históricos e ensanches,. Análise de paisaxes urbanas. ● Mapas do sistema urbano español.	42. Poboación activa 43. Esperanza de vida 44. Réxime demográfico 45. Crecemento vexetativo 46. Padrón municipal de habitantes 47. Inverno demográfico 48. Área metropolita- na 49. PXOM 50. Xentrifica- ción 51. Cidade difusa 52. Cidade de 15 minutos
Bloque 4	Contidos	Exemplos de posibles exercicios prácticos	Vocabulario

España: a ordenación do territorio no enfoque económico	4.1.Sector primario. Os espazos rurais. Identificación das paisaxes agrarias	● A repercusión da PAC. Novas sobre prácticas sostibles e insostibles na agricultura. Mapas/ortofotos sobre incremento de regadío en España.	53. Agricultura ecolóxica
	4.2.Os recursos mariños e a transformación do litoral: pesca, acuicultura e outros aproveitamento	● Mapas e imaxes sobre paisaxes agrarias predominantes en España: oceánica, mediterránea, de montaña e cultivo baixo plástico.	54. Denominación de orixe
	4.3.Sector secundario. Os espazos industriais	● Análise e comentario de paisaxes industriais e/ou mapas e gráficos de infraestruturas enerxéticas. Comparativa de imaxes parque tecnolóxico/polígono industrial tradicional	55. Silvicultura
	4.4.Sector terciario. Os espazos terciarizado	● Análise e comentario de paisaxes e mapas turísticos, e novas sobre a turismofobia.	56. FEAGA
	4.5.A economía dixital: impacto da «economía colaborativa»		57. Caladoiro
			58. PPC (Política Pesqueira Común)
			59. Acuicultura
			60. Enerxías renovables
			61. Industria 4.0
			62. Deslocalización industrial
			63. Descarbonización
			64. Balanza comercial
			65. Ecoturismo
			66. Economía sumerxida
			67. Economía colaborativa (economía circular)
			68. Turismofobia
			69. Plataforma loxística
			70. Fenda dixital

2.3. Modelo de exame

O modelo de exame, así como a rúbrica do mesmo cos criterios de avaliación que se seguirán, está dispoñible na web da CIUG.